

ІСНУЮЧІ ПІДХОДИ ДО РОЗГЛЯДУ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Гуріненко Н.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Робота присвячена аналізу існуючих підходів стійкості підприємств. Економічна наука містить велику кількість формалізацій визначення «стійкості», які залежать від специфіки конкретної системи та використовуються під час аналізу поведінки системи. У зв'язку з цим у різних галузях науки теорія стійкості оформилася в самостійний розділ науки зі своїм інструментарієм дослідження. Термін «стійкість» в економіку був запозичений із математики та фізики, де він також зазнавав постійних змін (теорії Ляпунова, Пуанкаре, Лагранжа). У математичних науках виділяють різні типи стійкості: статична, динамічна; структурна і результуюча стійкість траєкторії; стійкість за початковим положенням; стійкість до зовнішніх збурень; стійкість інваріантної множини; стійкість аттрактора, або асимптотична стійкість тощо. Застосувати перераховані типи стійкості щодо підприємства буде неможливо, оскільки воно є складною системою, яка складається з багатьох різнорідних елементів та зв'язків і для якої характерні поліфункціональність, багатоваріантність розвитку, полікритеріальність під час оцінювання її властивостей та характеристик. Тому застосувати стандартні методи дослідження й забезпечення стійкості фізико-математичних наук в економіці фактично неможливо, або такі завдання надзвичайно складно виконати на практиці. «Стійкість підприємства» – це динамічне, комплексне, складне і багатогранне поняття. Залежно від специфіки конкретної системи воно має багато підходів до визначення та охоплює широке коло об'єктів. Вперше термін «економічна стійкість» був вжитий при розгляді проблем обмеженості природних ресурсів, які спровокували виникнення енергетичних криз 1973 та 1979 років. Метою концепції економічної стійкості було забезпечення стабільного розвитку світового господарства на основі економічнішого і раціональнішого використання ресурсів. Згодом вона була відображена у теорії економічної безпеки держави – «ecosestate» («economic security of state»). Економічну стійкість держави можна забезпечити лише за економічної стійкості її компонентів (територій, галузей економіки, підприємств).

Проаналізувавши існуючі наукові праці, можна відокремити чотири основні підходи до розгляду поняття «економічна стійкість», що існують сьогодні в економічній науці: 1) Розгляд стійкості із застосуванням терміна «Steady state» (стійкий стан), який відображає умови динамічної рівноваги в економічній системі; 2) Розгляд проблеми стійкості промислового підприємства з точки зору його фінансової стійкості, уникнення банкрутства і забезпечення конкурентоспроможності; 3) Розгляд проблеми стійкості відповідно до положень концепції «стійкого розвитку»; 4) Використання як основи концепції стійкого економічного зростання, що характеризує динамічну рівновагу економічної системи і її ефективний розвиток.